

בג"ץ הורה לאגודת ישראל להסביר את הסעיף המפלה נשים בתקנון המפלגה

הסעיף לא מאפשר לנשים להיות חברות במפלגה. השופט עוזי פוגלמן: ברור שלאשה חרדית יהיה קשה לעמוד מול המפלגה ולהיחשף, העובדה שנשים חרדיות אינן משתתפות בעתירה לא פוסלת את הדיון

ירדן סקופ 28.10.2016 06:00

בג"ץ הורה למפלגת אגודת ישראל להסביר תוך 75 ימים את עמדתה בנוגע לסעיף בתקנון המפלגה האוסר על נשים להיות חברות בה. בג"ץ דן אתמול (חמישי) בעתירה נגד סעיף 6 בתקנון, בו נכתב כי "חבר מפלגה יכול שיהיה: כל איש יהודי מבן 18 שנה ומעלה, שומר תורה ומצוות הנמנה עם החרדים לדבר ה' ומזדהה עם אגודת ישראל ומטרתיה". בהחלטתו הוציא בג"ץ צו על תנאי, המורה למשיבים להסביר מדוע אין לבטל את החלק בסעיף המפלה נשים.

את העתירה הגישה עו"ד תמר בן פורת נגד רשם המפלגות והסתדרות אגודת ישראל, לקראת בחירות 2015. בנוסף, שופטי בג"ץ אישרו אתמול לעשרה ארגוני נשים להצטרף לעתירה, בהם איתך מעכי, מרכז רקמן באוניברסיטת בר אילן, עמותת קולך, ויצו, נעמת ושדולת הנשים.

במהלך הדיון ציינה ראש ההרכב, השופטת אסתר חיות, כי "הדרת נשים היא במהות של ערך השוויון בחברה". היא שאלה את עורך הדין המייצג את אגודת ישראל כמה נשים היו במפלגה מיום הקמתה, ומכיוון שהתשובה היתה אפס, ציינה השופטת כי המספר רק מוכיח שהשאלה שמעלה העתירה היא "מהותית וכבדת משקל". השופטת ענת ברון הדגישה כי יש לזכור ש"אגודת ישראל איננה מפלגה של חרדים אלא של חרדים וחרדיות". השופט עוזי פוגלמן, בהתייחסו לשאלה מדוע נשים חרדיות לא הגישו את העתירה, אמר כי בנסיבות הקיימות ברור שלאשה חרדית יהיה קשה לעמוד מול המפלגה ולהיחשף, ולכן העובדה שאין נשים חרדיות עותרות איננה פוסלת את הדיון בעתירה.

פרופ' נטע זיו, שייצגה את ארגוני הנשים, אמרה במהלך הדיון כי "העתירה מהותה באפליה המחייבת התערבות. לא היינו מגיעות לבג"ץ מבלי שנדע שמאחורינו קבוצה של נשים חרדיות שתומכות בעתירה". עו"ד בן פורת הדגישה בפני בג"ץ כי מדובר במאבק של נשים בכלל, לא רק של נשים חרדיות. יש לציין כי במסגרת הדיון בעתירה הגישה למשרד המשפטים עמותת "נבחרות", המייצגת נשים חרדיות, נייר עמדה התומך בעתירה בנושא ומסביר מדוע לנשים חרדיות יש קושי להצטרף להליך משפטי מסוג זה.

בחוות דעת שהוגשה מטעם היועמ"ש בנוגע לעתירה לפני כחודשיים כתב עו"ד יונתן ברמן מהפרקליטות כי "קשה לחלוק על כך שהוראת התקנון פוגעת בשוויון. כלל הפוסל אנשים באופן גורף בשל השתייכותם הקבוצתית מעורר קושי. חמור הדבר במיוחד כשהכלל מופנה לקבוצת מיעוט. נשים בחברה החרדית היא קבוצת מיעוט שבתוך מיעוט. לא הוצג כל טעם ענייני או שוני רלוונטי שיש בו להסביר את ההבחנה הטבועה במינו של אדם, ומסביר מדוע אשה מנועה כליל מלהיות חברה במפלגה".

ואולם, בהמשך קובעת חוות הדעת כי אל לה למדינה להתערב ולפסול את הסעיף. לפי חוות הדעת, "אין בכך כמובן כדי להביע תמיכה או לתת גושפנקה לכלל המונע את חברותן של נשים במפלגת אגודת ישראל או במפלגה כלשהי, או כדי לומר כי מפלגות רשאיות לקבוע בתקנון כל הוראה שיראו לנכון. עמדה זו מתבססת בעיקר על התפיסה בדבר הריסון הראוי להתערבות שיפוטית במרחב

הפעילות המפלגתית, בשל האופי המיוחד של המרחב המפלגתי המחייב גמישות מרבית בקבלה של רעיונות ותפישות עולם, גם כאלה שאינם הולמים את עקרונות היסוד של השיטה, ואשר מאתגרים את תפישותיו של הציבור הכללי".

כמו כן, נכתב במסמך כי "מנקודת מבטם של חברי הקהילה אשר מזדהים עם הבסיס הערכי של אגודת ישראל, הפרדה זו נתפסת, ככל הנראה, כעניין מקובל שביסודו נימוק הלכתי. הנימוק ההלכתי, גם אם אינו מקובל על הכלל, וגם אם יהיו מי שיחלקו עליו לגופו, הוא חלק ממערכת מוכרת וידועה של ערכים תרבותיים שלפיה נהגת קבוצה מסוימת בחברה הישראלית. ומנהג זה נהג עשרות בשנים".